

ХРОНІКА

ЦУДЗЕВИЧ БОРИС ОЛЕКСАНДРОВИЧ

До 75-річчя від дня народження

Борис Олександрович Цудзевич – відомий біохімік, доктор біологічних наук, професор кафедри біохімії ННЦ «Інститут біології» Київського національного університету імені Тараса Шевченка 2 квітня відзначив свій 75-літній ювілей.

Родом Борис Олександрович із м. Красилів, що на Хмельниччині. Ще в юному віці він виявив любов до природи й після закінчення школи вступив до сільськогосподарського технікуму, а у 1961 р. став студентом біологічного факультету Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Під час навчання зацікавився дослідницькою діяльністю, брав участь у роботі наукового студентського товариства, виступав із доповідями на конференціях не лише в Україні, а й у Тбіліському та Єреванському університетах. І досі Борис Олександрович згадує своїх вчителів і колег з кафедри біохімії – чудових педагогів, надійних порадників: акад. АН УРСР О. В. Палладіна, чл.-кор. АН СРСР і АН УРСР Д. Л. Фердмана, проф. Є. Ф. Сопіна, проф. Р. П. Виноградову, завдячує долі, що ввела його до колективу високопрофесійних, талановитих вчених на чолі з акад. НАН України М. Є. Кучеренком.

Після закінчення університету з 1966 року працює на кафедрі біохімії, пройшов шлях від асистента до професора. У 1976–1979 рр. був заступником декана факультету. Успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Вплив РНК дріжджів та її гідролізатів на обмін нуклеїнових кислот за променевого ураження» (1971), а потім докторську – «Роль посттрансляційних

модифікацій білків у регуляції активності хроматину за променевого ураження» (1982).

Б. О. Цудзевич висококваліфікований, талановитий педагог: протягом багатьох років читав лекції з нормативного курсу «Біохімія», «Радіобіологія», вів спецкурси «Молекулярні механізми біосинтезу білків», «Фізико-хімічні методи в біохімії», «Радіаційна біофізика та біохімія». Підготував практикуми з цих курсів, де студенти отримували можливість пра-

цювати індивідуально на унікальних сучасних приладах. Будучи самовідданим вченим, Борис Олександрович з великою увагою й зацікавленістю ставився до наукових починань студентів, сприяв фаховому росту їх і надихав на нові дослідження. Він підготував сотні кваліфікованих спеціалістів-біологів, чимало зробив для виховання науково-педагогічних кадрів. Під його керівництвом захистили дисертації 7 кандидатів та 4 доктори наук.

У 1986 р. з перших днів аварії на ЧАЕС Борис Олександрович активно включився в ліквідацію її наслідків. Ним було розроблено препарат МІГІ-К (мідієвий гідролізат кислотний) для підвищення загальної радіорезистентності працівників ЧАЕС. Встановлено, що цей препарат виявляє радіопротекторну та протипухлинну дію, підвищує імунний статус та стабілізує обмінні процеси, покращує травлення і сприяє виведенню радіонуклідів з організму. Було проведено велику роботу з підготовки на базі препарату напоїв і харчових продуктів, які використовувались населенням, яке проживало в зонах підвищеного ризику, забруднених

радіонуклідами, зокрема в Києві. За цю роботу він був відзначений першою премією Асоціації євразійських університетів (1987).

Його основні наукові праці присвячено вивченню механізмів дії іонізуючої радіації на організм людини і тварин, пошуку високоефективних антипроменевих засобів.

Б. О. Цудзевич – автор (співавтор) понад 300 наукових праць та навчальних посібників, серед яких 4 монографії, підручники й методичні розробки, наукові статті у вітчизняних та іноземних виданнях. За підручник «Біохімія» у 1998 р. йому було присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки. За цикл наукових праць «Метаболізм ксенобіотиків в живих організмах» у 2012 році Борис Олександрович разом зі своїм учнем став лауреатом премії імені Тараса Шевченка КНУ імені Тараса Шевченка.

Упродовж багатьох років Б. О. Цудзевич брав активну участь у громадській роботі, був членом Експертної ради ВАК із

біологічних наук, Головою ревізійної комісії «Українського біохімічного товариства», спецрад із захисту дисертацій в Київському та Московському університетах. Сьогодні він є членом спеціалізованих вчених рад Київського національного університету імені Тараса Шевченка із захисту дисертацій за спеціальностями «Біохімія», «Радіобіологія». Він очолює Раду ветеранів війни і праці університету.

Якось у Бориса Олександровича поцікавились: яке у Вас життєве кредо? «Все піддавати сумніву та досягати істини» – відповів він. Ці кілька слів розкривають секрет успіху відомого біохіміка, трудовий шлях якого є гідним прикладом невтомного служіння науці на благо Alma Mater та держави.

Щиро вітаємо Вас, шановний Борисе Олександровичу, з ювілеєм! Зичимо міцного здоров'я, благополуччя, звершення всіх Ваших планів і задумів. Довгих та щасливих років життя!

Українське біохімічне товариство